

Historische Vereniging Sint-Pancras

Waarom deze krant van de Historische Vereniging Sint-Pancras?

Om met de deur in huis te vallen: wij willen graag dat **iedereen** in Sint Pancras lid wordt van onze vereniging. Door middel van deze krant willen wij ons meer bekend maken onder onze medebewoners van Sint-Pancras. Wij zijn bijna 20 jaar geleden opgericht door enkele enthousiaste dorpingen die het verdwijnen van het historische karakter van het dorp zeer ter harte ging. Gedachte was: de vooruitgang kun je niet tegenhouden, want die is van alle tijden. Wel kun je trachten het dorps karakter zoveel mogelijk te behouden. Absurd voorbeeld: nooit een tweede Domus (op de Laet in Alkmaar) op de plaats waar nu bijvoorbeeld bakkerij Beerse staat, en geen verstedelijking van ons mooie dorp. Weliswaar worden wij steeds meer ingesloten door onze buurgemeenten Alkmaar en Heerhugowaard, maar wij willen trachten de oase van stilte die er nu nog is te bewaren. Sint-Pancras ontstond op een oude strandwal in Holland. Na de strafexpeditie in 1297 en het totaal platbranden van Vroone ontstond eerst een kerkje waaromheen de resterende Vrooners zich vestigden. Deze kerk - onze eigen zg. Witte Kerk - had als beschermheilige Sint Pancratius aan wie tenslotte ons dorp zijn naam ontleende. Het is dus een oud dorp met een interessante geschiedenis. Onze vereniging verzamelt uit de archieven gegevens om die via de Klin aan u door te geven. Daartoe verzamelen wij ook tekeningen en foto's, kaarten en prenten etc. Onze lezingen met dia-beelden worden altijd zeer druk bezocht (gratis toegang) en 200 bezoekers per avond is eerder regel dan uitzondering. De financiële

Verzamelingen

Wij weten van onze buurgemeenten dat er vaak zeer interessante reacties komen, wanneer men de lokale bewoners vraagt of men een verzameling heeft die betrekking heeft op iets in de geschiedenis van het dorp. Dan komt men met schilderijen, oude boeken en geschriften. Ook schoolplaten en foto's en klederdrachten, wandtegels en borduurlappen en oude straatnaamborden komen voor de dag of oude speldjes, oorkondes en souvenirs uit '40 - '45. Het kan dus van alles zijn. Wij willen graag van u weten of u zoiets hebt. Graag even een berichtje aan iemand van het bestuur.

bijdrage die wij van onze leden vragen, is minimaal (€ 5,- per jaar maar meer mag). Helaas wordt ons bestuur al wat ouder (veelal ver boven de 65) en er is steeds meer te doen voor de vereniging. Wat dacht u van het digitaliseren van onze foto- en dia-collectie, dat noodzakelijk is voor het beheren van de duizenden stuks. Gelukkig beschikken wij nu ook over een goede computer met scanner. En de Klin vergt enorm veel tijd door studie in de archieven en gesprekken met oudere inwoners. Ook de taal in oude geschriften vergt zeer veel tijd en inzicht. Toch is dat de enige weg om tot een juiste verslaggeving te komen. En U krijgt die Klin gewoon elk jaar in de bus, want U hebt die ook betaald met Uw bijdrage voor het lidmaatschap van enkele euro's per jaar. Daarom willen wij U via deze speciale krant eens laten weten waar deze vereniging voor staat, wat zij uitvoert en waarvoor Uw geld wordt gebruikt. Wij willen trachten alles te doen om de historie vast te leggen zonder ons met politiek of geloof te bemoeien.

Onze vereniging staat open voor iedereen, want iedereen moet er van kunnen profiteren. U ziet in deze krant o.a. onze plannen voor de toekomst. Misschien zijn niet alle plannen uit-

Kool thuis halen. Schoonvader van Willem Verkroost (Willem Keizer) en Jan van Baar.

voerbaar omdat wij als organisatie in tijdnood komen. Wij beschikken helaas over veel te weinig mankracht, maar wel over veel ideeën. Daarom is het prettig wanneer er ook mensen in ons dorp zijn die zelf ook actief iets willen doen voor de vereniging. Lees daarom verder in deze krant en wellicht wordt u ook enthousiast en wilt u ons helpen. De contributie is ex-

pres belachelijk laag, omdat wij hopen dat **iedereen** zich achter ons opstelt en lid wordt. Dat kan heel eenvoudig door het aanmeldingsformulier verderop in deze krant, of neemt u even (telefonisch) contact op met een van de bestuursleden. Zij kunnen ook al Uw vragen beantwoorden. Voor het gemak hebben wij hun namen en telefoonnummers maar even in de krant opgenomen.

Naamverandering van onze vereniging

Wellicht hebt U opgemerkt: de naam van onze vereniging is niet meer Oud Sint-Pancras, maar Historische Vereniging Sint-Pancras. Daarmee gaan we met de tijd mee. De doelstellingen blijven natuurlijk hetzelfde: heden zoeken in het verleden om dat vast te leggen voor de toekomst.

Fotowedstrijd

Onze vereniging is op zoek naar de meest originele foto van ons dorp: een gebouw, een huis of zomaar een foto van iets in ons dorp, dat "aars is als aars." De inzendingen worden bekeken door ons foto-team en de beste wordt afgedrukt in de volgende Klin en eventueel gebruikt voor een nieuwjaarskaart. Inzenden voor 1.8.2004

Wie weet nog wat er werd gedaan, gezongen en gespeeld vroeger. Wie heeft nog een foto van hoepelen of knikkeren e.d.?

Zo zag ons zwembad er toen uit.

Openbare lagere school 1948 (?) Wie kent deze leerlingen nog?

Tentoonstelling van oude gereedschappen

Wij willen bezien, of het haalbaar is om een tentoonstelling te organiseren van oude gereedschappen. Daarvoor hebben wij uw medewerking nodig. Wanneer u in het bezit bent van oud gereedschap en dat gedurende de tentoonstelling tijdelijk aan ons wilt afstaan, dan zouden wij gaarne hierover contact met u willen hebben. Het hoeft niet perse tuindersgereedschap te zijn, maar mag bij elk beroep horen. Het moet wel betrekking hebben op een oud ambacht in Sint Pancras, bv. iets uit een slagerij, een bakkerij, van een schoenmaker, een tabaksverwerker enz.

Diavoorstelling en lezing in 2004

Op dit moment wordt er al weer druk gewerkt aan de voorbereiding van onze jaarlijkse diavoorstelling. De juiste datum is helaas nog niet vast te stellen, omdat wij door de brand in ons dorps huis De Geist niet weten waar wij terecht kunnen. Al onze hoop is voorlopig gevestigd op een spoedige herbouw van De Geist.

Wat weet U nog over.....

In de volgende Klin vragen wij u zelf te testen. Een soort geheugentest over de vorige Klin. Wij stellen een aantal vragen over Klin nr. 18 en hopen dat u alle antwoorden goed zult hebben. Er is geen prijs aan verbonden deze keer, maar wanneer dit idee aanslaat dan maken wij de volgende keer de vragen wat lastiger en kunt u er wel een prijs mee winnen. U mag ons dus best eens vertellen hoe u dit vond. Veel succes en veel leesplezier.

Dirk Duif en Piet Wagenaar.
Noord Einde /Wik van Kroonenburg.

100 Jaar gereformeerde kerk in Sint Pancras

Van verre kwamen ze de sympathisanten van dit kerkgenootschap. En de Historische Vereniging Sint-Pancras was ook aanwezig met een fototentoonstelling over 100 jaar Gereformeerde Kerk en een bijzondere lezing door ons bestuurslid Siem Wognum, over het wel en wee van toen en nu. Via een ringleiding konden de mensen in de Molenhoeve ook meegenieten, zonder de deur uit te moeten! Geheel in navolging van de gedachte achter een "Samen op weg Kerk" was het thema van deze lezing duidelijk: het succes van een samenleving moet van de mensen zelf komen..

Kunt u een beetje rijmen??

Vroeger -speciaal in de winter- zat men bij slecht licht aan tafel en deed spelletjes. Halma, Ganzenborden, Mens erger je niet enz. Soms -en niet alleen tegen Sinterklaastijd- maakte men rijmen, of - mooier gezegd - gedichtjes. Het was daarbij vaak een sport om in enkele zinnen iets op originele manier heel kernachtig te zeggen. Zo waren er de limericks, (een vijfregelig vers) die vaak prachtig waren om op te zeggen of om ze te lezen. Wij vragen de lezers/lezersessen van deze krant om er eens voor te gaan zitten en voor ons een limerick te maken. We verwachten er heel veel, want het is echt niet lastig.. Wat we er mee gaan doen weten we nog niet, want dat hangt sterk af van het aantal reacties. Het zou leuk zijn wanneer

uw gedicht betrekking heeft op iets uit dit dorp van vroeger of nu, maar wanneer u een leuk idee hebt -al slaat het nergens op- dan willen wij het niet missen. Veel succes.

Even een voorbeeld:

*Er was eens een man in Sint Pancras
die directeur van een bank was.
Maar omdat hij niet kon tellen,
moest men het zonder hem stellen.
En nu heeft hij zelfs niet meer een bank-pas.*

17.3.2000 LJ

Inzenden kan eenvoudig door het gedicht even in de bus te gooien bij een van de bestuursleden.

1945 Herdenking.

Lezing voor de tuindersvereniging op 11 februari 2004 in 'Rust Wat'

Het is al een traditie dat de Historische Vereniging van Sint-Pancras bij de jaarlijkse Tuinders-vergadering present is om een diavoorstelling te houden voor de ijzeren kern van ons tuindersverleden, hoewel het aantal leden telkens wat afneemt.....

Voor het gemak volgt hier het verslag van de voorzitter van de tuindersvereniging Arie Buter:

De voorzitter opent de bijeenkomst en hoopt dat het een goede en gezellige middag wordt en. Verheugd merkt hij op dat praktisch alle leden (ca. 20) aanwezig zijn. Deze bijeenkomst heeft tot doel de band tussen de collega's -allen die in het verleden hun inkomen uit de land- en tuinbouw hebben verworven te behouden, en dat doen we door middel van deze middag. Nadat de secretaris en de penningmeester op hun speciale wijze hun zegje hebben in hun jaarverslag, gaan we over naar

het eigenlijke doel. We nodigen daarvoor iemand uit die nog volop met de tuinbouw te maken heeft, o.a. met het In- en Verkoopbureau, en die het nodige vertelde over de gang van zaken met de groente. Trouwe gasten in ons midden zijn de vertegenwoordigers van de Historische Vereniging Sint-Pancras die ons met dia's een beeld geven van hoe het vroeger in ons dorp leefde en werkte. Dit jaar ging het over de boerderijen die er in ons dorp stonden en nog staan. Met goede toelichting van de heren van de vereniging en af en toe door de leden van de vergadering. Het was een geslaagde dia-serie, heel goed verzorgd. Na wat gezellig gekletst en druk gediscussieerd te hebben gingen we over tot de verloting en daar waren geen verliezers, dus ging ieder weer met een blij gezicht op huis aan. De voorzitter mocht de bijeenkomst weer sluiten en op aandringen van de leden hopen we mekaar het volgend jaar weer te ontmoeten in "Rust Wat".

Bertus Kout gaat naar de akkers.

Wandeling door Sint-Pancras

Wij hebben het plan om een wandeling door ons dorp te organiseren waarbij de echte kenners van ons dorp ons meer vertellen over de huizen, gebouwen, straatjes en de mensen die hier hebben geleefd. Dan gaat het verleden weer leven en ziet u weer de dorpsomroeper en de voddeman en olieventer, de oude burgemeester en de dokter enz. Het moet natuurlijk wel wat beter weer zijn, zodat zoveel mogelijk mensen kunnen deelnemen. Onze vereniging wil niet stoffige dingen verzamelen en ergens opslaan, maar het verleden weer even brengen naar de mensen. Te zijner tijd krijgt u nader bericht. Wellicht hebben wij voor deze tocht nog enkele begeleiders nodig, want een groepje met begeleider moet in wezen niet groter zijn dan ca. 7 mensen. Voelt u er wat voor dan krijgt vooraf een complete instructie over al het moois dat wij willen laten zien. Zegt het voort.

Hoe komt de historische vereniging aan geld?

Dat vragen wij ons ook telkens af wanneer wij weer iets moeten aanschaffen. Soms krijgen we gewoon wat extra van een donateur. Omdat we de contributie van onze leden beslist niet willen verhogen zoeken wij soms andere wegen. En omdat wij onafhankelijk willen blijven willen wij ook geen vaste sponsor. Zo kon het gebeuren dat wij eind 2003 present waren om bij C-1000 in Alkmaar een demonstratie te geven over onze activiteiten. Dat deden wij met 3 man en dat bracht de vereniging ruim 100 Euro op en bovendien nieuwe leden en een aantal oude foto's. Die laatste namen wij dankbaar op in ons archief voor later gebruik.

**Wilt u lid worden?
Vul de bon in die u terug kunt vinden
op de achterpagina.**

Marie Keizer bij de Wik van Willem Keizer.

Oude foto's

Uit ervaring weten wij dat helaas veel historisch materiaal verloren gaat, doordat mensen verhuizen, sterven of er gewoon op uitgekeken zijn. Zelfs op rommelmarkten liggen soms fotoalbums waarin een hele generatie te zien is van baby tot kleuter, schoolkind en soldaat en grootvader. Zonde. Wellicht hebben nabestaanden soms geen idee van de historische waarde. Het kunnen natuurlijk ook foto's zijn van oude winkels en huizen e.d. die al lang geleden zijn gesloopt. Ook oude weilanden en slootjes enz. Wij willen die graag hebben of kopiëren om ze veilig op te slaan en later te gebruiken voor verhalen in de Klin of voor lezingen en tentoonstellingen. Hebt u iets, bel dan even en wij komen graag kijken.

Wat is dat??

Vroeger gebruikte men natuurlijk andere dingen in het dagelijkse leven dan tegenwoordig. Om de herkenning levend te houden gaan wij een verzameling van voorwerpen tentoonstellen zonder erbij te zetten waarvoor ze bedoeld waren. Voor de ouderen zullen ze wellicht een herinnering aan vroeger betekenen, en voor de jongeren een opengaan van een totaal andere wereld. Wij zoeken nog steeds naar dit soort voorwerpen -uit het huishouden, uit de tuinbouw, van de grutter of de slachter, de schoenmaker of oude timmerman, zodat het een zeer gevarieerde en interessante verzameling wordt. Natuurlijk krijgt iedereen zijn eigendom daarna terug. We zijn benieuwd naar uw reacties. Even een belletje graag.

De Veert, gedempt in 1973(?)

De molen van Kriek.

Kloetwedstrijd

Onze laatste tuinders weten het nog heel goed. Kloeten was nodig om op de ruim 15.000 eilanden (akkers) te komen en er de producten te verzorgen en te oogsten. Kloeten was een noodzaak om te kunnen overleven. Niks geen "metor". Gewoon zelf je schuit voortduwen met een lange stok. Was je niet snel genoeg dan moest je een uurtje langer op het land werken.... En viel je in de sloot, dan had je pech en werd je wel weer droog.... Vroeger waren er meer kloetwedstrijden, maar de schuiten verdwenen en de ervaren kloeters zijn aan het

uitsterven. Toch is het kloeten een zeer belangrijk bestanddeel van ons historisch bestaan. Wanneer wij voldoende materiaal en enthousiastelingen bij elkaar kunnen krijgen dan willen wij weer een kloetwedstrijd organiseren in Sint-Pancras. Iedereen die mee wil doen en kan meehelpen om het materiaal voor deze wedstrijd bij elkaar te krijgen wordt gezocht om ons even te bellen. Bij voldoende interesse wacht ons straks weer een fijn schouwspel.

Bloembollen oogsten. U ziet van rechts naar links G.Tol, S.Keizer, L.Kouwen, T.Keizer en K.Wiedijk.

Langs de Zomersloot.

Wist u dat ons mooie dorp zeer grote cultuurhistorische waarde heeft?

Ontwerp streekplan van der Gedeputeerde Staten op 11 november 2003

Alkmaar heeft nog maar zeer beperkte uitbreidingsruimte binnen haar gemeente-grenzen: Vroonermeer Noord en de Nollen. Voor de Nollen bestaat inmiddels een goedgekeurd bestemmingsplan dat echter nog uitgewerkt moet worden; voor Vroonermeer Noord zijn al studies verricht, maar is nog geen definitieve keuze bepaald. Als Provincie gaat men uit van het concept van Sint Pancras in het hart van het HAL-gebied dat als historisch dorp met enkele bebouwingslinten wordt omgeven door een parkachtige structuur, waaromheen nieuwe bebouwing is gegroepeerd. Dit betekent dat de Vroonermeer-Noord en de uitwerking van de

Nollen gezamenlijk moet worden opgepakt, in samenhang met het park rond Sint Pancras en met de groene loper. Dit zou een gezamenlijke ontwikkeling zijn van de gemeenten Alkmaar en Langedijk. Het HAL-verband is echter onlangs door Alkmaar eenzijdig opgezegd en wat de gevolgen hiervan zullen zijn voor bovengenoemde plannen is onduidelijk. De Historische Vereniging staat voor het behoud van het karakter van onze mooie gemeente en blijft actief om dit zo te laten

Het is maar dat U het even weet. Het is goed wonen in Sint Pancras en dat moet zo blijven.

Geen clandestiene wietteelt maar gewoon aardappelen aan het Daalmeerpad. Teun Ruis.

Oproep aan onze leden

Om de taak van onze medewerkers te verlichten zoeken wij in ons dorp enkele adressen waar wij de Klin voor lokale distributie kunnen afgeven. Bedoeling is dat zij die zich aanmelden bereid zijn in hun wijk de Klin rond te brengen (bv. 25 stuks.). Wanneer wij 20 leden verspreid over ons dorp bereid vinden dat te doen, dan ontlasten zij daarmee onze mensen die soms wel 200 adressen moeten aflopen om de Klin op tijd bij onze leden te krijgen. Vele handen maken licht werk. Graag even een telefoontje aan G. van Dijk, 5646680 of Anton Bal, 5643168. Het is wellicht maar twee keer per jaar, dus niet echt een grote klus.

Mist u nog een oude Klin?

Weet u dat wij nog enkele oude Klins hebben voor hen die een oud nummer missen. Wij zijn er zelf erg zuinig op, want ze worden niet herdrukt! Wanneer u een ontbrekend nummer graag wilt hebben dan kunt u even contact opnemen met een van de bestuursleden. Voor een paar Euro bent u weer helemaal compleet. Maar net als in de supermarkt: op = op.

Wie zou er een internet-site voor onze vereniging willen maken? Zie ook de achterpagina

De Klin

Sinds jaar en dag werd de Klin samengesteld door de heren Abe Brandsma en Siem Wognum.. Beiden weten door hun lange levensloop -die begon in de jaren twintig!- enorm veel van het wel en wee in ons dorp. De Klin is dan ook uitgegroeid tot een jaarlijkse uitgave die gezien mag worden en waar steeds met zeer veel belangstelling naar wordt uitgekeken. Maar weet U hoe enorm veel werk er achter zit? Verhalen opduiken en laten vertellen. Dan al die stukjes omzetten in een leesbaar verhaal. Vaak nog het verhaal aanvullen met historische feiten waarvoor regelmatig o.a. het Regionaal Archief in Alkmaar moet worden geraadpleegd of het zoeken naar bijpassende foto's etc. Het verwerken van die stukken op een tekstverwerker tot een boekvorm, zodat er hapklare brokken ontstaan voor de drukker. En vergeet niet het werk van de eindredacteur die de teksten

doorleest en corrigeert op de juiste spelling. Om de Klin ook voor de toekomst te kunnen behouden zoeken wij dringend vrijwilligers die mee willen doen in de werkgroep Klin. Deze groep is verantwoordelijk voor de gehele inhoud van de Klin vanaf het eerste idee en gesproken woord tot aan de laatste letter bij de drukker, compleet met plaatjes, foto's, controle op historische juistheid en de layout. Allemaal werk op de achtergrond, maar wel erg interessant en uitdagend.

Uw medewerking en inbreng wordt erg op prijs gesteld. Ziet U hier wat in, bel dan even met een van de redactiemedewerkers, Anton Bal, tel- 5643168 of Ger van Dijk, tel. 5646680. Welkom bij de club. Rest ons nog te vermelden dat Klin 19 helaas is vertraagd en later zal verschijnen dan U gewent bent. Onze excuses.

Ons dorpshuis De Geist NU (voorjaar 2004)

De eerste brug over de Veert ca., 1900.

De Historische Vereniging Sint-Pancras op internet?

www.geschiedenisbank-nh.nl

Meer dan 100 historische verenigingen in Noord Holland hebben in de Geschiedenisbank hun eigen homepage over de regionale geschiedenis en een nieuwspagina. Ook wij zouden t.z.t. een eigen infopagina op internet willen hebben, maar iemand moet dat ontwerpen en - nog belangrijker - het regelmatig bijhouden. Wie is bereid en wil daarvoor de verantwoording op zich nemen? Wie neemt de uitdaging aan? Wij zoeken een jongere oudere met veel interesse in onze geschiedenis en enige computerkennis.

Wat gebeurt er in ons dorp??

Voor een historische vereniging is het van groot belang om op tijd veranderingen te merken om zo nog even alles op beeld vast te leggen voor later. Plotselinge gebeurtenissen bepalen vaak de geschiedenis, zoals met de brand in ons dorpshuis De Geist. Natuurlijk hebben wij foto's gemaakt van dit droeve gebeuren, maar soms zijn wij ook te laat ingeseind. Wij hopen dat wij op uw medewerking mogen rekenen wanneer er iets bijzonders gebeurt. Een verbouwing, brand of wat dan ook. En wanneer er ergens in oude grond wordt gegraven, dan komen onze archeologische instincten boven en willen we graag even komen kijken. Denkt u alstublieft even aan ons.

Wilt u lid worden van de Historische Vereniging Sint-Pancras?

Even ons bellen of anders dit formulier invullen en bij een van onderstaande bestuursleden in de bus gooien.

A. Bal, Destreelaan 99, tel. (072) 564 3168
G. van Dijk, Bovenweg 134, tel. (072) 564 6680

A. Troostwijk, Fazantenlaan 22
S. Wognum, Destreelaan 133

Ja, ik word graag lid

Naam: .....

Adres: .....

Postcode/Plaats: .....

Eventueel Uw telefoon nummer: .....

(contributie is € 5,- per jaar, maar iets meer mag ook)

Handtekening: .....

U mag contant betalen bij één van de bestuursleden of anders Uw bijdrage storten op onze rekening:
Giro 356557 - Historische Vereniging Sint-Pancras of Bank nr. 84.08.33.067.

Hebt U opmerkingen of een idee, dan kunt U dat ook hieronder vermelden. Ook wanneer U ons ergens mee wilt helpen.

.....
.....